

Museum Joure

Stichting Museum Joure

Jaarboek 2010

Voorpagina: het verbouwde Sael (foto Hanneke Staal)

Inhoud

Adressen museum, bestuur en medewerkers	4
Verslag van de directeur	5
Resultatenoverzicht	12
Collectie	14
Educatie / Jeugdactiviteiten	18
Jaarverslagen van de geledingen die onderdeel van Museum Joure zijn:	
- Histoarysk Wurkferbân Skarsterlân	21
- Kultuerried Museum Joure	23
- Natuurafdeling	26
- Fries Grafisch Museum, grafische afdeling	29
Rjochtdei	30
Koffie- en Theehuis	32
De Witte Os	33
Bezoekersaantallen	34
Bedrijfsvrienden	35
Sponsors	36

Adressen museum, bestuur en medewerkers

Museum Joure

Geelgietersstraat 1-11 en Midstraat 97 en 99
Postbus 75
8500 AB Joure
t. (0513) 41 22 83
f. (0513) 41 96 53
e. info@museumjoure.nl
i. www.museumjoure.nl
Rabobank: 33.47.70.319
t.n.v. Stichting Museum Joure

In het stichtingsbestuur hadden op 31-12-'10 zitting:

M. van der Molen (voorzitter),
B.J. Luijtze (secretaris),
J. van der Linde (penningmeester),
G. Bax, mw. T.J. Frenk, mw. A. Groot – de Boer

Personeel Museum Joure in dienst op 31-12-'10:

Directeur/Conservator	mw. drs. H.B. ten Wolde
Conservator	mw. M. van der Zee
Secretariaat Museum Joure	mw. J. Krul / mw. M. Schipper-Valbracht
Beheerders	S. Bruinsma, S. de Haan, R. Hof, J. van der Molen, J. Wind en H. van der Wolde

Stichting Ut Eigen Gea (HWS)
Secretariaat

J. Lammertsen
G. Knolweg 18, 8501 MK Joure
(0513) 41 37 10

Coördinator Stichting Fries Grafisch Museum

G. de Lange
Op de Bouwen 27, 8501 GP Joure
(0513) 41 26 18

Verslag van de directeur

Het was een enerverend jaar, 2010

Verbouw van It Sael, een klokkenverzameling kwam op ons pad, educatie liep als een trein, de Rjochtdei werd georganiseerd, er kwamen weer meer bezoekers en er werd druk vergaderd over het nieuwe beleid.

Verbouw van It Sael

In januari vond de eerste bouwvergadering plaats met de gemeente en de aannemers. Afsproken werd dat de start van de verbouwing plaats zou vinden in het voorjaar en de oplevering in mei. Maar dat werd later. In december vond de definitieve oplevering plaats. Er stond toen een prachtig gerenoveerd gebouw waar het museum erg trots op is. Met grote dank aan de gemeente Skarsterlân, die opdrachtgever is van dit project. Gebouw It Sael, dat tot voor kort dienst deed als depot, is omgetoverd tot een stage-praktijkwerkplaats en ambachtsexpositieruimte. Het project is mede mogelijk gemaakt met steun van het 'Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland'.

Het tot monument verklaarde gebouw It Sael heeft vanaf de 19e eeuw een boeiend leven gekend: van boerenschuur tot daklozenopvang, kopergieterij, museumwerkplaats en opslagruimte naar expositieruimte met ambachtelijke werkplaats in 2011.

It Sael was oorspronkelijk een schuur die hoorde bij de boerderij van W.J. Wielenga op het einde van de Kakelsteeg, aan het vaarwater de

Overspitting. Een sinds de 17e eeuw bewoond gebied in Joure. Bij de grote brand die Joure trof in de nacht van 14 op 15 oktober 1881 ging de boerderij verloren. De schuur bleef gespaard. Bij gebrek aan woonruimte maakte de gemeente het toen tot een daklozenopvang.

Metaalwarenfabriek Keverling kocht It Sael in 1954 en liet op dezelfde plek een nieuwe kopergieterij bouwen. De afwerking van de producten vond plaats in het fabrieksgebouw ernaast. In 1980 sloot Metaalwarenfabriek Keverling. De gemeente kocht de panden en vanaf 1991 zijn ze als industrieel erfgoed en expositieruimtes onderdeel van Museum Joure. De voormalige kopergieterij in It Sael werd werkplaats, opslagruimte en depot.

In 2010 werd het gebouw verbouwd tot expositieruimte van Museum Joure. In het kader van Ambachtsstad Joure dient straks een deel als werkplaats voor een startende ambachtsman of ambachtswrouw.

Aan de hand van foto's is het afgelopen jaar het proces van verbouwing tot en met inrichting gevolgd. Hanneke Staal heeft een prachtige fotoreportage gemaakt in 17 delen. Marjolein Doets zette alles op internet, zodat het verbouwproces van begin tot het eind te volgen was. In het fotoalbum op www.museumjoure.nl is dit proces te volgen onder de titel Verbouw van It Sael.

Opening expositie kadeKUNST

Het Fries Grafisch Museum organiseerde in samenwerking met kadeKUNST uit Amsterdam een expositie met moderne grafiek in Museum Joure. Joop Visser en Titi Zaadnoordijk, als bestuursleden van het Fries Grafisch Museum, waren ook vertegenwoordigd met een werk. Op het openingsfeest op zaterdag 30 januari mochten alle bezoekers de laatste drukgang toevoegen aan een door Titi gemaakte kleine lino, een zogenaamde koperhanddruk, en vervolgens deze prent mee naar huis nemen. Titi overhandigde de koperprent aan burgemeester Kuiper in aanwezigheid van vele Friese drukkers. De expositie duurde tot en met 27 maart.

Schommels Chiel Kuijl voor 5e keer in de museumtuin

In de tuin van Museum Joure hingen van 1 april tot 1 november voor de vijfde keer de prachtige schommelnetwerken van kunstenaar Chiel Kuijl. Kunstobjecten die ambachtelijk zijn gemaakt van natuurlijke materialen en - belangrijk - waarop geschommeld mag worden. Vele kinderen en ook volwassenen konden de schommels niet weerstaan. Chiel Kuijl: "de schommelaars beïnvloeden elkaars beweging tijdens het schommelen. Het schommelen zelf is een bijzondere ervaring. Het is niet het klassieke schommelen (zwaaien) maar een onvoorspelbaar deinen. In het netwerk heb je de keuze tussen je laten schommelen of om op onderzoek uit te gaan naar de gevolgen die jouw schommelen heeft voor de anderen in het netwerk. Samen schommelen kan zo tot ongekende avonturen leiden!" De schommels worden in de winter schoongemaakt en in de lijnolie gezet door mensen van de Werkjouwer.

Recordaantal bezoekers Museumweekend

Zaterdag en zondag 10 en 11 april brachten tijdens het Museumweekend veel mensen (1239), oud en jong, een bezoek aan Museum Joure. Het was een feest voor de zintuigen. De geuren van koffie, inkt en gebak verspreidden zich over het complex. Maar ook de geur van groene zeep, kaantjes, groentesoep en bruine bonen was heerlijk.

Trekkermuzikanten zorgden voor een vrolijke noot. Mensen gingen spontaan meezingen. Vol passie demonstreerden de bakker, drukkers, klokkenmaker, koffiebrander, coperslager, theepakker en zilversmid hun vak. Bovendien brachten dienstbodes, kinderen, knechten, en deftige dames en heren de mensen terug in de tijd.

Kunstenares Aukje Reitsma vertelde over haar werk in It Binnenplak. Zes keer nam Tsjepke van der Honing liefhebbers van stinzenplanten mee

op een struintocht door Herema State en de museumtuin. Kortom een zeer geslaagd museumweekend, waarvan bezoekers, vrijwilligers en medewerkers zichtbaar genoten. Zaterdag was ook Omrop Fryslân op bezoek. Voor het programma Hjoed maakten zij opnamen bij Museum Joure.

Damast uit de kast

Opnieuw ontving Tine Oosterbaan haar gasten in de Voorsalon van Pand 99. Zij haalde elke eerste donderdagmiddag van de zomermaanden haar damast uit de kast. Geïnteresseerde bezoekers namen graag plaats aan de ronde tafel en luisterden met aandacht.

Vlaggen uit 1945 hingen op 5 mei aan de gevel van Brattinga, Midstraat 25

Vorig jaar vermeldden we in het jaarboek de repatriëring van de vlaggen van Wietse Praamsma vanuit Canada naar Joure. 5 mei 2010 hingen ze na 60 jaar opnieuw aan de gevel van de winkel van Sjoerd Brattinga aan de Midstraat 23.

In Joure kreeg Wietse Praamsma aan het einde van de oorlog het idee om vlaggen van de geallieerde naties te maken, om daarmee de bevrijders te eren. Materiaal was erg schaars, maar met restanten gingen ze aan de slag om het plan uit te voeren. Wietse werkte bij zijn vader in de firma P. Praamsma Manufacturen, gevestigd aan de Midstraat 529 te Joure (anno 2010 het rechterpand van Brattinga op nr. 23). De bevrijders arriveerden in Joure op zondag 15 april 1945, net na tien uur 's ochtends. Toen wapperden dezelfde vlaggen aan de gevel.

29 mei Rjochtdei: overhandiging drinkhoorn door Ambachtelijk Friesland

Tijdens de Rjochtdei op 29 mei overhandigde voorzitter K. Kuipers van Ambachtelijk Friesland aan de directeur van Museum Joure, Hilly ten Wolde, een geschenk, ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de vereniging. De heer Kuipers memoreerde in zijn toespraak, dat de vereniging in Joure is opgericht. Dat past 25 jaar later weer helemaal in het beeld Joure Ambachtsstad. Het prachtige ambachtelijk vervaardigde geschenk is een drinkhoorn. De hoorn symboliseert de verbondenheid van ambachtslieden met Frieslands Ambachtsstad Joure door de eeuwen heen. De standaard is van Fries houtsnijwerk. De hoorn, gevat in zilver, bevat het wapen van Hobbe van Baerd, grietman van Joure A.D. 1628 en de gemeentewapens van Skarsterlân en Joure. Het logo van Ambachtelijk Friesland verbindt de wapens.

De hoorn werd vervaardigd door: Teun van der Wal, Fries houtsnijder; Teun Nijkamp, zilver- en goudsmid; Klaasje Broekstra, leerbewerkster; Annie Pieterman, spinster en weefster; Johan Postma, houtdraaijer; Douwe de Vries, etser; Gerda van der Meulen, glaskralenmaakster; Erik van der Schoot, hoornsnijder, projectleider.

De drinkhoorn wordt getoond in een vitrine in de rechtkamer van de Jouster Toren.

Expositie Veilig Verborgen, foedralen en hun verhalen

In Museum Joure was van 5 juni t/m 3 oktober de tentoonstelling Veilig Verborgen te zien met allerlei alledaagse, maar vooral ook veel bijzondere verborgen schatten. Veel van deze museumobjecten kwamen uit het depot en werden voor het eerst tentoongesteld.

De expositie was zo ingericht dat de bezoeker eerst het gesloten object zag en dan mocht raden wat er in zat. Daarna kon de bezoeker zelf deurtjes en laden openen om het object in vol ornaat, uitgeklaapt en wel, te bewonderen. De 19e eeuw kenmerkte zich door het vele gebruik

van mooie verpakte zaken. Niet alleen uit praktisch oogpunt, maar ook voor de pronk. Interieurs uit die tijd waren rijk versierd met kistjes en doosjes waar spannende dingen uit tevoorschijn kwamen, waarmee de eigenaar graag goede sier maakte.

Op de tentoonstelling waren opvallende wandelstokken met verstopte genotsmiddelen en prachtig aan de buitenkant versierde objecten met een onverwachte inhoud te zien. Ook dagelijkse dingen als hoedendozen en foedralen voor brillen en pijpen vormden met de inhoud een mooi geheel. Er waren kistjes in allerlei soorten en maten: van een theekistje met zilveren theebusjes tot aan een 17e eeuwse apothekerskist toe.

Vanaf 9 oktober werden 4 vitrines toegevoegd met foedralen van particulieren. Naaikistjes, scheerdozen, een jagerstas, een passerdoos en andere bijzondere foedralen waren te zien.

Op de tentoonstelling stond een kistje dat niet open kon. Het sleuteltje was verdwenen. Bezoekers mochten bedenken wat er mogelijk in kon zitten. Het sleuteltje werd niet gevonden in 2010. Op 10 januari 2011, aan het eind van de expositie, wordt het kistje geopend.

Bezoekers genieten van ambachtelijk vakmanschap in Joure

Elke donderdagmiddag in jui en augustus demonstreerden onze vaklui hun ambacht. Het was een feest voor de zintuigen.

Theepakker Willem van der Honig trekt in het Entreegebouw met zijn machine meteen de bezoeker naar zich toe. Het is altijd weer een lust voor het oog om te zien hoe alles in elkaar grijpt en er aan het eind een theebuiltje met nietje en touwtje uitkomt.

In de drukkerij vertellen typografen onder de bezielende leiding van Gerard de Lange met liefde over hun vak. Zij laten de oude zet- en drukmachines ratelen en begeleiden de bezoeker bij het drukken van een eigen boekenlegger.

Wim Emmerik, de klokkenmaker, draait achter zijn authentieke houten draaibank koperen pilaren voor de klokken. Aan de wanden hangen klokken die glimmen van de aandacht die zij krijgen van de vakman.

Hoe een zilverdraad wordt getrokken en hoe 't zilver het best kan worden gepoetst laat zilversmid Gerrit Bosma zien. Over Klaas Dijkstra uit Sneek, die omstreeks 1930 koperen geschenken voor Douwe Egberts produceerde, vertellen al hamerend koperslager Harm Langeraap en neef van Jan Dijkstra Jaap van de Wolf in de voormalige koperslagerij van Dijkstra.

Tenslotte wordt koffie gebrand van de allerbeste groene Arabica bonen. Hoe dat gaat legt koffiebrander Sipke de Schiffart uit. Bij de koffie hoort een koekje, dat bakker Harm Zuidstra met veel zorg bakt. Naast het ruiken, voelen, horen en zien van de ambachten, ervaren bezoekers de passie en het enthousiasme van onze vakmensen.

Jong vakmanschap

De demonstraties op donderdagmiddag 12 augustus waren een groot succes. Ook doordat de jeugd deze middag zelf kon ervaren wat vakmanschap inhoudt. Ze mochten met vele gereedschappen en technieken zelf een metaal hanger of sleutelhanger maken. De vakmensen of (groot)ouders waren hierbij behulpzaam. Met vijlen, boren, ponsen, buigen,

letters slaan en poetsen ontstond uiteindelijk een ambachtelijk design sieraad. 60 kinderen gingen glunderend maar met vieze handen de deur uit met een zelfgemaakt werkstuk. Gelukkig was er tussendoor nog even tijd om op de schommels te klimmen. In totaal heeft deze donderdag 357 bezoekers getrokken.

Open Monumentendagen succes

11 en 12 september was het Open Monumentenweekend. De smaak van de 19e eeuw was dit jaar het thema. Viel zaterdagavond al op de site te lezen dat de eerste dag goed bezocht was (180 mensen), de zondag was met 525 bezoekers nog drukker. Zo'n 50 vrijwilligers stelden dit weekend alles in het werk om het de bezoekers naar de zin te maken.

Hilly ten Wolde verzorgde rondleidingen door Pand 99 en verschillende vakmensen vertelden enthousiast over hun ambacht.

Skarster Treffen

Op het Skarster Treffen, 18 september, het tweejaarlijkse evenement waarbij verenigingen en instellingen uit de gemeente Skarsterlân zich presenteren aan het publiek was Museum Joure met twee kramen aanwezig in Park Heremastate. Een enthousiast team bestaande uit Marga Schipper, Tjerk Algera, Thea Frenk en Joke Krul vertegenwoordigde het museum.

Landelijke Archievendag met lezing over waterbeheersing in Skarsterlân

Tijdens Landelijke Archievendag op zaterdag 16 oktober genoten bezoekers in Museum Joure van een rijk gevarieerd programma. Het Histoarysk Wurkferbân Skarsterlân (Historisch Werkverband Skarsterlân) bood op vier plekken in het museum een programma over het thema 'Land en Water', toegespitst op onze gemeente. Jelle Walstra vertelde een geïnteresseerd publiek over de waterbeheersing in Skarsterlân. Op de studieruimte van het HWS werd druk gezocht in de digitale Jouster Courant. De geprojecteerde fotoserie over Oud-Joure bracht mensen terug in de tijd. In het fotoarchief zochten mensen naar foto's die voor hen speciale herinneringen hadden. Daar werd dan een afdruk van gemaakt, zodat het speciale plekje op de foto ook thuis een plaats kon krijgen. Op de Natuurafdeling was een boeiende presentatie te zien over de verving in onze gemeente.

Nieuwe inrichting Mooie Kamer

Twee jaar is gezocht naar een nieuwe inrichting voor de Mooie Kamer. Het valt niet mee om een kamer met zo'n bijzonder interieur in te richten. Stoelen werden geprobeerd en weer afgekeurd. Uiteindelijk zijn er speciale tafels gemaakt voor de ruimte, een vierkante en twee tafels die er aanpassen en samen ook weer een vierkant vormen. De poten zijn ambachtelijk gedraaid. Er omheen staan 12 design stoelen van Eames in verschillende kleuren. Het is even wennen na

10 jaar de zware eikenhouten raadszetels met tafels van de gemeente Doniawerstal. Nu is er meubilair, dat op een prettige, functionele manier onderdanig is aan het rijke interieur. Met dank aan de Stichting Westermear die met subsidie deze investering mede mogelijk maakte.

Salon Pand 99 in kerstfeer

In Pand 99 aan de Midstraat in Joure was voor de Kerstdagen de Salon ingericht voor het kerstdiner. Mensen konden een blik werpen op de gedekte tafel en de sober versierde Salon. Natuurlijk werd gebruik gemaakt van het tafellinnen van mevrouw Oosterbaan. Het bestek en het servies is in langdurig bruikleen gegeven door de heer A.S. de Jong. Een blik door het raam bracht de bezoeker even terug in de tijd van omstreeks 1920.

Bemensing

We vierden twee jubilea. Hoofdbeheerder Sake Bruinsma was 12,5 jaar in dienst bij Empatec. Hij werkte al die tijd bij Museum Joure. Beheerder Henk van der Wolde was 25 jaar bij Empatec in dienst. Vele jaren bij Museum Joure, onderbroken door een periode bij de welzijnsorganisatie Miks. Op verzoek van Sake en Henk is dit gevierd in kleine kring met de vaste werknemers en consulent Saskia Zandstra.

In het museumbestuur namen als nieuwe leden zitting: Barend Jan Luitze (secretaris) en Annette Groot. Van Bert Fleeer namen we afscheid. Hij is raadslid van de gemeente Skarsterlân. Het bestuur hield zich dit jaar voornamelijk bezig met het vormen van het nieuwe beleid. Hierover meer in het jaarboek van 2011.

Dit jaar moesten we definitief afscheid nemen van Theo Mulder, betrokken lid van het Histoarysk Wurkferbân Skarsterlân. Theo overleed op 3 november. Theo's enthousiaste verhalen over zijn pake Taeke Mulder, adviseur van Cornelis Johannes de Jong, zullen wij niet vergeten. In een interview met Theo zijn de verhalen opgenomen en opgeschreven.

Tot slot

Museum Joure bestaat straks in 2011 uit tien gebouwen. Maar een museumgebouw met collectie is niets zonder mensen. Mensen die werken in het museum, mensen die vrijwillig hun tijd geven aan het museum en natuurlijk de bezoekers. Door mensen leeft het museum. Museum Joure probeert zoveel mogelijk rekening met al die mensen te houden die bij het museum zijn betrokken.

Hilly ten Wolde, directeur/conservator

Financiën 2010

Balans per 31 december 2010

Activa

	31-12-10		31-12-09	
Vaste activa		170.594		161.793
Vlottende activa				
Voorraden	25.316		25.827	
Vorderingen korte termijn	12.637		2.198	
Transitorische posten	3.854	41.807	3.871	31.896
Liquide middelen		162.194		73.279
		374.595		266.968

Passiva

	31-12-10		31-12-09	
Eigen vermogen		206.696		197.417
Vorzieningen				
Lange termijn	11.329		11.329	
Korte termijn	95.528	106.857	14.253	25.582
Kortlopende schulden				
Crediteuren	30.199		17.641	
Transitorische posten	18.018	48.217	26.329	43.970
Projecten		12.825		
		374.595		266.968

In het Jaarboek 2008 is melding gemaakt van het legaat dat verkregen is van de heer en mevrouw Wiegersma. Dat bestond uit een aantal museale objecten, die in 2008 zijn ontvangen en een aandeel in de netto opbrengst van de erfenis van het echtpaar Wiegersma. Dat aandeel is in de loop van 2010 bekend geworden en aan het museum uitgekeerd. Het bedrag is in afwachting van een definitieve bestemming als een voorziening in de balans opgenomen. In de loop van 2011 wordt een besluit genomen over de besteding van dat bedrag in het kader van de uitvoering van het nieuwe beleidsplan.

Winst- en verliesrekening 2010

Lasten

	2010		2009
Personeelslasten	248.800		245.308
Huisvestingslasten	103.987		106.930
Inventaris	25.820		26.012
Algemene kosten	12.971		12.899
PR& Marketing	12.429		11.797
Activiteiten:			
Historische collectie	15.333	4.242	
Kultuerried	33.643	34.093	
Natuurafdeling	1.157	7.011	
Geakundich Wurkverbân	605	418	
Ut Eigen Gea	9.905	60.642	51.283
Batig saldo	9.279	5.518	38.131
	473.928		492.361

Baten

	2010		2009
Opbrengsten activiteiten			
Entreegelden Museum	45.046	42.590	
Entreegelden Voorstellingen	10.268	10.658	
Abonnementsgelden			
Ut Eigen Gea	11.337	66.651	8.843
Bruto winst winkel en koffie/theehuis	66.619		73.921
Donateurs en sponsors	26.3221		26.175
Huuropbrengsten	1.818		1.410
Overige subsidies	4.900		5.265
Buitengewone baten	581		26.929
Budgetsubsidie gemeente	307.036		296.570
	473.928		492.361

Collectie

Depot

Het depot is ingericht met materialen die nodig zijn om een depot verantwoord in te richten. Alle dozen zijn voorjaar 2010 uitgepakt en geplaatst in de kasten en stellingen. Hiermee was er overzicht van wat we aan objecten hebben. Onze prachtige kistjes en andere verborgen schatten kregen een plaats op de tentoonstelling *Veilig Verborgen, foedralen en hun verhalen*. Eindelijk uit het depot naar de expositieruimte, zichtbaar voor publiek. Genieten is dat.

Klokken

Het doel was in *It Sael*, de nieuwe expositieruimte, *Jouster meubelen* tentoon te stellen. Maar dan komt er halverwege 2010 een klokkenverzameling op ons pad. De heer Otte, hartstochtelijk verzamelaar van Friese klokken (alle gemaakt door Friese uurwerkmakers), schonk een deel van zijn collectie aan het Rijk in de vorm van het betalen van successierechten. De Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed gaf vervolgens de klokken in bruikleen aan Museum Joure. Door de Ottema Kingma Stichting werden ook nog drie bijzondere klokken uit de verzameling Otte aangekocht en in bruikleen gegeven van het museum. Zo komen er in 2011 klokken in plaats van meubelen in *It Sael*.

Meubelen

De collectie is aangevuld met veel meubelen. Van de familie Verberne ontvingen we, in eeuwig bruikleen, meubelen van Meubelfabriek Zijlstra. De meubelen zijn gekocht door Nicolaas Johannes Verberne (1908 - 1986) en Anna Cornelia Zoetelief (1916 - 2008) voor hun huwelijk. De originele facturen zijn bewaard gebleven. Moeder Verberne en haar kinderen wilden dat de meubelen een plaats krijgen in Museum Joure. De stoelen liet de familie opnieuw bekleden met de oorspronkelijke stof, rode en zachtgele trijp.

Mevrouw Peijjer-Mulder schonk ons de eettafel met stoelen en dressoir met spiegel van haar pake Taeke Mulder, administrateur en rentmeester van C.J. de Jong.

Collectie Hooisma

In 2010 schonk de familie Hooisma vele meubelen van Meubelfabrikant De Vrij met originele facturen en huisraad aan Museum Joure. Serviezen, glasserviezen, emaille pannen, kinderspeelgoed, kleden en andere objecten. Hiermee kunnen we de meubelen in de context van de tijd zetten. Natuurlijk met het verhaal erachter. Alle objecten worden genummerd, gefotografeerd en vervolgens geregistreerd.

Voorwerp**Verworven van**

Beeld R. Cerneüs	Genootschap, Monnickendam
4 faulteuils + salontafel	Fam. Verberne
4 eetkamerstoelen + tafel	Fam. Verberne
1 dressoir + theekastje	Fam. Verberne
2 spiegels + 1 nachtkastje	Fam. Verberne
1 slaapkamertafel + 2 slaapkamerstoelen	Fam. Verberne
6 eetkamerstoelen + tafel	Mw. Peijer-Mulder, Lienden
1 dressoir, spiegel en 2 voetenbankjes	Mw. Peijer-Mulder, Lienden
1 ledikant	dhr. Bos, Joure
1 zilveren lepel	Mw. Zijlstra, Rijswijk
1 Fries geeltje (steen)	
1 koffiepot porselein	
1 oude margarine verpakkingsdoos	Dhr. B v/d Werf, Joure
1 koffiepot	
1 schortje (textiel)	
1 antieke papier snijmachine	Dhr. M. Staal, Joure
1 houten krukje	Dhr. F. Vos
1 houten kapstokje	Mw. W. Raadsveld, Joure
1 metalen boterwarmer	Dhr. Kuiper. Gystjerk
1 koperen waterketel	idem
1 houten boterstempel	idem
1 winkel voorraad blik DE	K. van der Tuin, Midlum
1 koperen pijpenrekje Dijkstra Sneek	Dhr. Atsma, Joure
1 koperen granaathuls W.O. II	idem
1 theebus (glas) + zilveren deksel	Mw. Roggen-Atsma, Joure
2 zakhorloges	idem
1 lepelbakje + 2 pijpen	idem
1 hout/linosnede Jouster Toren	idem
1 emaille theepot	Mw. H. Pleijsier, Joure
1 chocolade kan aardewerk	idem
1 koekjes deegroller	idem
14 pakjes DE tabak	J. Veenstra, Oosterwolde
1 sierblikje + sigaretten	J. Rienstra, Heerenveen
1 DE koffiezetapparaat	
1 booromslag	Wurkjouwer, Joure
1 kerfbankje (tabak)	Dhr. S. Blaauw, Joure
1 speculaas machinevorm	A. Terpstra-Korthof, Joure
1 merkjes voor melkbrood	idem
1 verpakking sigaren	S. Ponne, Nes
1 noodkachelkje WO II	Mw. Zijlstra-v/d Kooi, Joure
1 dambord	A.S. de Jong, Joure
1 boekhoudboek	idem
1 pak koffiebonen	anoniem
1 kl theeblikje	E. Elders-Schagen, Franeker

1 drinkhoorn + standaard	Ver. Ambachtelijk Friesland
1 Duitse porseleinen pijp	L. Posthumus, Harlingen
1 glazen theepot + theelichtje	G. Bax, Joure
1 reclame thermometer DE	E.D. de Jong, Goingarrijp
1 Jouster Courant 23/5-1940	A. Douma, Joure
1 herenhoed	R. Hooisma, Leeuwarden
5 apothekers doosjes	idem
9 brillenkokers	idem
1 doos textiel	idem
1 asemmer Haskerland	idem
1 schoolbordje (speelgoed)	idem
1 houten brandnetel trekker	idem
1 dam/schaakspel	idem
2 hoedenspelden	idem
1 koperen aker	idem
6 Enkhuizer almanakken	idem
div. jaargangen Jouster Courant	idem
1 lampetset	idem
2 bijzet tafeltjes	idem
1 spiegel gevat in eikenhout	idem
1 zilveren suikerpot + melkkan	Mw. v/d Meer, Delfstrahuizen
1 zilveren theepot + lepelvaas	idem
1 beddenpan	idem
1 houten kapstok + borstelhouder	idem
3 aardewerk testen	idem
1 aardewerk vergiet	idem
1 bewaarblikje DE	idem
1 aardewerk 7 orenpot	idem
1 Keulse inmaakpot	idem
1 rieten mandje	idem
1 gietijzeren strijkijzer	idem
1 rieten reiskoffer	idem
1 lampenkap	idem
1 doosje damstenen	idem
1 reticuletje (tasje)	idem
1 salontafelkleedje	idem
2 koperen roede steunen	idem
2 zilveren beursjes	idem
3 kralenbeursje met zilveren beugel	idem
1 schilderij Torenstraat (M. Buis)	E.D. de Jong, Goingarrijp
1 schilderij Jouster Toren	idem
1 Landenboek DE	Mw. A. Terpstra, Joure
1 passerdoos	H.J. Schrijvers, Drachten
1 zeeffe voor elektrische koffiemolen	Mw. Bakker, Steggerda
1 zilveren roomlepel (Brunings)	

3 delftsblauwe wandborden
1 glazen perculator
1 album ansichtkaarten jaren 30/50
6 winkelboekjes
10 mutsjes
1 wandkoffiemolen DE
1 speculaasplank
1 theeblikje
1 houten deurknop
1 waterketel + wasstamper
1 flessenrek
2 dozen tabak met 33 en 18 pakjes
1 display DE
1 schilderij Jouster Toren
1 schilderij Penninga's Molen
1 schilderij werf Joure

Mw. Modderman, Joure
Alberda, Harlingen
H. Roggen-Atsma, Joure
Mertens, Eindhoven
Salverda, Vegelinsoord
F.G. Sanders, Amersfoort
Bosma-Nieuwenhuis, Bolsward
v/d Meer-de Jong, Joure
v/d Brug, Joure
idem
idem
J.B. Warmer, Soest
J. Krul, Joure
S. Kuindersma, Joure
idem
idem

Educatie / Jeugdactiviteiten

Stijgende lijn schoolbezoek

Er is een stijgende lijn te ontdekken in het schoolbezoek in Museum Joure. Tijdelijke tentoonstellingen, speciale thema's en samenwerkingsverbanden beginnen hun vruchten af te werpen. In 2010 hebben in totaal 1805 leerlingen een begeleid educatief programma gevolgd.

In januari kwamen de laatste scholen van het basis- en voortgezet onderwijs nog even langs voor een bezoek aan de tentoonstelling Rode Oortjes, georganiseerd door de Natuurafdeling.

Het ontwikkelen van nieuwe projecten en programma's gaat een heel jaar door. Zo krijgt techniek een steeds belangrijker plaats in het museum van ambacht en bedrijvigheid. Met subsidie van de gemeente Skarsterlân is gereedschap en materiaal aangeschaft en is het mogelijk doe-programma's te ontwikkelen voor de jeugd.

Help Pake en Beppe de vakantie door

In de voorjaarsvakantie is hiervoor een pilot gedraaid voor 6- tot 16 jarigen. Zij maakten kennis met metaal en er werd een beroep op vaardigheden gedaan. De deskundig helpende vaklui-vrijwilligers kregen tijdens deze Help pake en beppe de vakantie door! heel wat jonge gezellen bij de machines en gereedschappen. Het was een overweldigend succes! Zelfs vaders en moeders, pake's en beppe's waren ingespannen aan het ponsen, vijlen, buigen en boren. Het resultaat mocht er zijn. De gezellen verlieten als meester het museum met een metalen armband, hanger of metalen vaasje en certificaat van vakmanschap. 300 metalen werkstukken verlieten het museum en in totaal 459 kinderen hebben in deze vakantie met gereedschappen kennism gemaakt. Een soortgelijk project voor de individuele bezoektjes is herhaald en dan met andere producten in de zomervakantie. Hier hebben 60 kinderen een eigen metalen hanger of sleutelhanger gemaakt. Het is de bedoeling vooral schoolgroepen in de toekomst meer zelf te laten werken in een inspirerende omgeving met werkplaatsen en tussen de voorwerpen, die met dezelfde technieken tot stand zijn gekomen.

Tijdmachine en De sleutel tot.....

Voor het onderwijs zijn er in samenwerking met Cedin vijf techniekmappen ontwikkeld voor de scholen in Skarsterlân. De thema's Productie, Gereedschappen & Materialen, Boten, Klokken en Molens zijn op school met techniekwerkbladen zelfstandig te ontdekken.

Het museum biedt educatieve programma's en leskisten aan

die deze onderwerpen verdieping geven en aanvullen. Het programma Tijdmachine sloot hier dan ook uitstekend bij aan. Liefst 26 schoolgroepen van groep 1 t/m 8 zijn in het museum geweest om de Friese klokken en de techniek erachter, beter te leren kennen. Naast techniek past het programma binnen erfgoededucatie.

De Tijdmachine is een product dat mede is ontstaan door samenwerking met de bibliotheek, It Toanhûs en NME De Oanset. Jaarlijks wordt op het gebied van Cultuureducatie een thema gezamenlijk uitgewerkt en aangeboden aan het onderwijs in de gemeenten Skarsterlân en Lemsterland. Voor 2010/2011 is het thema De sleutel tot..... gekozen. In het museum sluit dit aan bij de expositie Veilig Verborgen waarin vele kistjes, doosjes en verpakkingen, met of zonder slot, een soms onverwachte inhoud prijsgeven.

Onderwijs Netwerk Ondernemen-project (ONO)

Een ander project waarin Museum Joure participeert is het Onderwijs Netwerk Ondernemen-project. Het project Joure Ambachtstad - Ambachtelijk Ondernemen

in Skarsterlân loopt van januari 2010 - juni 2012. In dit netwerk doen o.a. acht basisscholen, twee scholen voortgezet onderwijs, een aantal ambachtelijke bedrijven, Cedin en Museum Joure mee. Lisette van der Wiel heeft een begin gemaakt voor een plan om dit in het museum vorm te geven. Museum Joure is tenslotte een en al bedrijvigheid op ambachtelijk gebied. Vanuit historie maar net zo goed naar nu toe is ondernemerschap

zichtbaar in de collecties, de klokkenmakers hadden te maken met de modetrends en concurrentie, Fa. Keverling met internationalisering en verdergaande modernisering in de productie.

Museum Joure wil vooral inspireren en bewust laten kijken naar het ondernemerschap van vroeger en dit doortrekken naar nu. Ook de techniekprojecten (productie) passen in het Ambachtelijk Ondernemen.

In oktober zijn in Drachten de mogelijkheden van Museum Joure op het gebied van techniek en ambachtelijk ondernemen gepresenteerd aan de leerkrachten van Friesland.

Beeldtaal

In het kader van de Kinderboekenweek is in samenwerking met de bibliotheek het Thema Beeldtaal uitgewerkt in het Fries Grafisch Museum. Er is materiaal ontwikkeld

voor een workshop waarbij de leerlingen zelf een boekje Dit ben Ik! mochten drukken. Met het inkten en drukken van een zelfgemaakte lino-snede van het uitgesneden zelfportret zagen ze met eigen ogen hoe hoogdruk werkt. Ook op de hand- en voetdegelpers kwamen bladzijden van het boekje tot stand. Dankzij de zes vrijwilligers van het Fries Grafisch Museum, vrijwilligers educatie (Willy Jansen, Wiebe Nijdam, Lisette van der Wiel) en stagiaire Fanny Oenema is de voorbereiding en de begeleiding van 312 leerlingen fantastisch verlopen.

Educatie belangrijk

Niet alleen het basisonderwijs weet Museum Joure te vinden. De reguliere educatieve programma's, vaak met aanpassingen, werden zowel door het speciaal onderwijs, buitenschoolse opvang als het beroepsonderwijs afgenomen.

De educatie wordt een steeds grotere en belangrijker poot binnen het museum. Het is een arbeidsintensieve taak waarbij professionaliteit en kwaliteit gewaarborgd dienen te worden.

Margreet van der Zee, conservator

Histoarysk Wurkferbân Skarsterlân (Historisch Werkverband Skarsterlân)

Het aantal leden van het HWS bleef ook in 2010 schommelen tussen de 18 en 25. Het streven is er nog steeds om wat meer spreiding over de gemeente te realiseren. IJdskenhuizen werd gelukkig weer vertegenwoordigd na een lange vacature. Er werd 5 keer vergaderd en wel op 18-1, 15-3, 26-5, 6-9 en 8-11. Die samenkomsten vonden steeds plaats boven in de Studieruimte van Museum Joure. Dat was (en is) de vaste 'werkplaats' van het HWS. Je vindt daar het archief met de boeken, foto's en andere zaken over geakunde. Een lift naar die studieruimte bleef ook in 2010 toekomstmuziek. De geplande plaats is er maar het geld er voor ontbreekt nog steeds. Tjerk Algera bleef coördinator voor het HWS en kwam als zodanig in het MMT (Museum management team). Regelmatig voorzag hij ons van informatie of nam onze suggesties mee naar het MMT. Tevreden met dat MMT was hij niet helemaal. Hij kwam met een concept voorstel om dat overleg te verbeteren. De naam werd al vast veranderd in Coördinatoren Overleg. Dat gaf de status van dat overleg beter aan.

De leden van de diverse interne werkgroepen van ons HWS bleven ook in 2010 werken aan hun taken. De fotowerkgroep hield zich bezig met het scannen en beschrijven van historische foto's uit ons archief. Meer dan 4000 foto's werden gescand, zo'n 2000 werden bovendien beschreven en een 900 foto's kwamen in Access database voor Tresoar, die ze kan gebruiken voor de website. Tjerk Algera c.s. waren druk doende de aanwezige boeken te inventariseren en te digitaliseren. Dat werk kwam klaar, maar er komen steeds nieuwe aanwinsten bij (gekregen of aangekocht). Alles kwam keurig in systeem op de rekken te staan. Nieuwe boekenrekken zorgden voor wat meer ruimte voor het archief. Hanneke Staal vertegenwoordigde ons in de Programmacommissie en rapporteerde daar over.

Veel historische zaken kwamen aan de orde in de vergaderingen. Gerrit Hofstra van Omrop Fryslân kwam langs om ons te vragen naar onderwerpen voor een nieuwe tv-rubriek. Dat werd, bleek later, de Zorab-kwestie in Langweer. Zijn recreatieplannen, zijn bv's en zijn relatie met bouwers en bestuurders in Doniawerstal. Hanneke Staal en Tjerk Algera stelden een beleidsplan/uitvoeringsopzet voor HWS op. In enkele vergaderingen werd daar over gediscussieerd. GWS werd HWS. Die Friese naam gaf nogal wat gespreksstof. Het werd na ampel overleg: Histoarysk Wurkferbân Skarsterlân (Historisch Werkverband Skarsterlân).

HWS drong er bij de gemeente op aan om mogelijk voor 4 mei de naam van Ynze Modderman op de gedenksteen bij de Hobbe van Baertkerk te beitelen. Het werd een flitsende actie met resultaat in samenwerking met burgemeester Bert Kuiper, Jan Vermaning, voorzitter 4 meiherdenkingscomité en UEG. Bij de herdenking waren vele Dikkerbooms en Plaatselijk Belang Harfsen aanwezig.

De redactie van UEG informeerde in elke vergadering aan HWS de stand van zaken. Het aantal abonnees steeg boven de 825. In 2010 werden plannen gemaakt om t.g.v. de 750ste abonnee een witte paal te onthullen bij Rohel. Die paal zou de enige herinnering aan het kamp/woonoord zijn (naast de Kampweg en voetbalclub DWP). Subsidie werd door St. UEG aangevraagd bij de Gemeente en de Stichting Westermeer. Beide instellingen zegden toe. Jan Lammertsen voerde overleg met een steenhouwer. Overleg met afdeling beheer van de gemeente was nodig voor de plaatsbepaling. Het bestuur van UEG deed de hele organisatie. December werd niet gehaald: vorst in de grond (?), bovendien moest de steensoort uit China komen. Dus de planning werd april 2011. Het aantal beschreven onderwerpen in UEG was zeer gevarieerd en goed verdeeld over de diverse dorpen.

De begrotingen werden gepresenteerd door penningmeester Jaap Halma en positief ontvangen.

In 2010 bereikte ons het droevige bericht dat ons lid Theo Mulder was overleden. Hij was een gewaardeerd lid van onze vereniging die actief meedacht en zelden een vergadering oversloeg. Hij had een grote belangstelling voor de historie van de eigen streek. Graag ontvangt het HWS ook in 2010 weer uw (oude) foto's, films, video's en ander waardevol bronnenmateriaal. Uw oude rommel kan voor ons heel waardevol zijn, wij schiften wel! Zo reilde en zeilde het HWS in 2010. Wer bliuwt de tiid? De tiid stiet net stil.

Freark Marten Ringnalda (voorzitter HWS)

Kultuerried

Voorstellingen en concerten

'Van cultuur word je echt mens'. Het is begin januari 2011 en de Theaterwerkgroep (TW) bezoekt de Artiësten- en Evenementenbeurs in Eindhoven. Aan het woord is Rensje Ronzebons. We zitten in haar 'snoezelcaravan', drinken een kopje koffie en kijken naar beelden van een voorstelling aan verstandelijk gehandicapten in Hongarije. In december 2010 heeft Rensje voor ons 3 voorstellingen in Maeykehiem verzorgd met als titel 'Reis door Wonderland'.

'Hoe arm je ook bent, je bent pas echt geen mens meer, als je niet iets moois hebt om naar te kijken'. Deze uitspraak horen we een paar weken later als we te gast zijn bij Keunstwurk in Leeuwarden voor de presentatie van hun nieuwe jeugdtheatergids.

Elk jaar bezoekt de TW een aantal presentatiedagen. Zo doen we inspiratie op, leggen contacten, praten met mensen over onze wensen en kijken naar (delen van) voorstellingen. Mede op basis van deze bezoeken komt het programma tot stand. De eerder genoemde uitspraken geven prima weer wat daarbij onze drijfveer is en wat we iedereen in de gemeente Skarsterlân graag gunnen: mens worden en iets moois om naar te kijken.

Niet alle mensen zijn echter gelijk, smaken verschillen en er bestaat ook niet één cultuur. Deze verscheidenheid proberen we dan ook terug te laten komen in het

programma. Door de prijs zo laag mogelijk te houden en de toegankelijkheid zo hoog mogelijk bevorderen we bovendien de laagdrempeligheid. Zo brachten we in 2010 peutervoorstellingen als Beertje Blom en Kartonius in de buitendorpen, en boden we een optreden van Accordeonduo de Rianto's aan in Vegelin State. Bij de Jeugdvakantiedagen trad de goochelaar Theo van der Geest op.

Als ons programma af is, hopen we nog maar op een ding: publiek! Zonder dat publiek zijn immers al onze inspanningen tevergeefs. Gelukkig heeft dat publiek ons in 2010 niet in de steek gelaten, met een gemiddelde van zo'n 80 bezoekers per voorstelling. Als we ook de gratis toegankelijke voorstellingen en concerten meetellen, loopt dit gemiddelde zelfs op naar ruim 100! Er zitten uitschieters bij zoals de voorstelling Drang van Tryater, het concert van Jan Akkerman (met veel vaders die ook hun zonen meenamen!) en het Jouster Merke concert van Gurbe Douwstra en niet te vergeten de cabaretvoorstelling van oud Jouster Ronald Smink samen met Raoul Bakker. De muziekvoorstellingen voor kinderen (De Band krijgt kinderen en Te zotte Zeehonde) trokken ook veel publiek net

zoals de zomeravondconcerten op de dinsdagavond in Park Heremastate. En soms is het jammer dat niet meer mensen komen genieten van voorstellingen zoals b.v. Remolino die ons een geweldige muzikale reis door Europa voorschotelde, schitterend! En helemaal jammer is het natuurlijk als een voorstelling niet door kan gaan vanwege te weinig belangstelling (Cashflow voor het voortgezet onderwijs).

Ook al is het publiek dus een erg belangrijke factor, voor ons telt zeker nog iets anders: het plezier dat we aan ons vrijwilligerswerk beleven (zie foto). In die context hopen we dan ook dat er niet te veel gaat veranderen....

Theaterwerkgroep, Corrie van der Wal

Exposities

We kunnen weer terugzien op een bijzonder goed expositiejaar.

Tijdens de 18 exposities die er dit jaar zijn georganiseerd, gaven de kunstenaars, verdeeld over de drie ruimten waarover de werkgroep beschikt, nl. It Binnenplak, het Gemeentehuis en Bibliotheek, acte de présence.

De persoonlijke contacten met de kunstenaar en de leuke herinneringen hieraan zijn bijzonder inspirerend geweest. Complimenten, maar ook een pittige kritiek van een kunstrecensent motiveren ons om steeds opnieuw op zoek te gaan naar boeiende kunstenaars en kwalitatief hoogwaardige kunst. Om zo, op het gebied van hedendaagse beeldende kunst, met zorg een evenwichtig programma voor de kunstliefhebber neer te kunnen zetten.

Een impressie van hoogtepunten uit de exposities van het afgelopen jaar

Wat een fantastische start!

Pieter Torensma, die vooral exposeert in de Randstad laat ons van 9 januari tot 28 februari in It Binnenplak genieten van zijn bijzondere schilderijen. In zijn zeer gedetailleerde werken zit een mystieke grondslag. Hij is sterk geïnteresseerd in het overgangsbied tussen wetenschap en intuïtie. Het gaat in zijn schilderijen vaak om zowel de geometrische patronen die ten grondslag liggen aan de cirkelgang van de planeten als aan de kleinste bouwsteentjes van de materie. Op meerdere weekenden was de schilder zelf aanwezig om uitleg te geven. Het was een enorme publiekstrekker.

Tot 14 februari waren in de Bibliotheek de prachtige foto's van **Josée Algra** te zien.

Johannes en Nynke Terpstra (vader en dochter) vullen daarna met hun kleurige schilderijen en tekeningen gezamenlijk de bibliotheek en het Gemeentehuis.

De begane grond van het Gemeentehuis met de nieuwe felle kleuren op de wanden is een hele uitdaging, heel verrassend zowel voor de expositiewerkgroep als voor de kunstenaars. De reacties zijn heel positief.

Ook de hier exposerende Amateurs, dit jaar voor de 12e keer georganiseerd met als thema 'Juweltje' (10 april tot 6 juni), komen hier met hun 36 juweeltjes uitstekend tot hun recht.

300 schilderijen en tekeningen heeft **Teake Groen** nagelaten aan de Gemeente. De werkgroep heeft hieruit een selectie gemaakt en deze expositie (12 juni tot 8 augustus) opgedragen aan de vertrekkende wethouder van cultuur, de heer G. Hemmes.

In een door hem geleide workshop in de raadzaal van het Gemeentehuis laat hij de 50 belangstellenden, en de plaatselijke en provinciale pers, kennismaken met de artistieke nalatenschap van Teake Groen. Een aanrader volgens velen; zo iets zouden we vaker moeten doen. Het werk van Teake Groen is het ook zeker waard om wat meer voor het voetlicht te verschijnen.

Van 10 juli tot 5 september exposeert **Yvonne Zomerdijk** in It Binnenplak. Ze heeft humor, vrolijk word je ervan! Oer-Hollands zijn haar thema's, zoals strand, water, kust. Dikke menselijke figuren vullen bijna het hele schilderij, het zijn bijna parodieën, maar ze worden niet belachelijk gemaakt. Door de houding van de figuren worden verhalen en emoties opgeroepen.

Ook heel speciaal was de expositie van **Sieger Zuidersma** in de Bibliotheek van 28 augustus tot 24 oktober met zijn illustraties, cartoons en strips.

Hanneke Staal fotografeert momenteel de hele collectie van Museum Joure. Tijdens deze ontdekkingsreis naar de prachtige details van de objecten, ontstond het idee om van koffie- en theeobjecten een fototentoonstelling te maken: Prikkelende Pronkstukken.

Van 11 september tot 7 november in It Binnenplak, neemt ze de bezoeker mee op deze ontdekkingstocht.

En ter afsluiting van het lopende jaar de formidabele schilderijen van **Erik-Jan Vaandering** (vanaf 13 november in It Binnenplak)). De grote doeken van wel 2 bij 2 meter geven bijna het gevoel dat je naar vloermozaïeken uit een Renaissance paleis kijkt. Je ziet levensgrote arenden, ibissen en flamingo's op de zeer gedetailleerde en met vakmanschap geschilderde doeken.

Expositiewerkgroep, Christien Jelsma

Natuurafdeling

In 2010 waren er drie exposities en twee activiteiten. Hieronder in chronologische volgorde een verslag hierover. Bovendien werd het weidepanorama verder afgemaakt en stonden aan het eind van 2010 de albino mol, het lammetje met de 8 poten, de vele windeieren door 1 kip gelegd, en de collectie muizen in de tijdelijke expositieruimte van de Natuurafdeling. Met dank aan de mensen van de afdeling Natuur die zich gedurende het gehele jaar ingezet hebben voor hun afdeling.

Rode Oortjes in beeld

In het Auditorium was van 3 oktober 2009 tot en met 24 januari de tentoonstelling Rode Oortjes te zien over seksualiteit en voortplanting bij mens, dier en plant. GPTV kwam op bezoek en maakte er samen met Wiebe Nijdam een mooi filmpje over. Dit filmpje is op YouTube te zien.

Passie en paring in de achtertuin

Bij de tentoonstelling Rode Oortjes was op 17 januari het museummuurtje Passie en paring in de achtertuin georganiseerd. Tsjepke van der Honing verdiepte zich in de voortplanting van egeltjes in het bijzonder en breidde dit uit tot meerdere dieren.

In de Leeuwarder Courant van 19 januari schreef toevoerder Willem Altena onder de kop 'Seksbeesten' hierover in zijn column 'Watoars'. Voor wie het wil lezen : het stuk hangt aan het prikbord bij het kopieerapparaat op de gang van de eerste verdieping van Pand 99.

Roofvogels van 1 mei tot en met 3 september

De expositie over roofvogels is tot stand gekomen in samenwerking met de Werkgroep Roofvogels Nederland.

Wat is een roofvogel? Volgens één woordenboek is het een vleesetende vogel die op andere dieren jaagt. Er zijn echter een heleboel vleesetende vogels, zoals ijsvogels, die geen roofvogels zijn. Roofvogels gebruiken vooral hun scherpe klauwen om hun prooi te

doden, terwijl andere vleesetende vogels meestal alleen hun snavel gebruiken. Het is moeilijk om in algemene termen te spreken. Gieren worden ook als roofvogels aangemerkt, terwijl het voornamelijk aaseters zijn en zich voeden met wat andere dieren overlaten (al zijn er uitzonderingen). Volgens de definitie zijn roofvogels ook vleeseters, maar er bestaat een vegetarische roofvogel, nl. de gierarend of palmgier. Wat alle roofvogels gemeen hebben, zijn hun scherpe ogen. Volgens schattingen zien ze wel tien keer zo scherp als wij. Ze kunnen heel goed details onderscheiden, en hun ogen zijn

bovendien zeer gevoelig voor bewegingen. Alle roofvogels hebben ook heel gevoelige oren. De jachtmethoden variëren sterk. Bij roofvogels denken we meestal aan uitstekende vliegers die van grote hoogte naar beneden schieten en hun prooi in volle vlucht achtervolgen. Sommige blijven echter het liefst op een geschikte plek zitten wachten totdat de prooi binnen bereik is.

Alle roofvogels zijn sinds 1941 wettelijk beschermd. Ze hebben hun naam echter niet mee. "Roven" is een negatief begrip. In Nederland hebben ze het zwaar te verduren. Jaarlijks worden er honderden opzettelijk gedood. Dat gebeurt door het uitleggen van vergiftigd aas, door het zetten van klemmen, of door nesten te schieten. Nog eens vele honderden nesten worden verstoord door bomen om te zagen of door er eieren uit te halen. Soms gebeurt dat uit onwetendheid, maar meestal is sprake van vermeend eigenbelang. Het opeten van het ene dier door een ander, ook wel predatie genoemd, gebeurt echter uit lijfsbehoud.

Voor prooidieren is het slechts één van de vele doodsoorzaken, en zeker niet de belangrijkste. Door te jagen vervullen roofvogels een belangrijke rol in de natuur (selectie).

De expositie belichtte de volgende roofvogels: bruine, blauwe en grauwe kiekendief, sperwer, havik, buizerd, wespendif, boomvalk en torenvalk. De bruine kiekendief, liefhebber van rietmoerassen, wordt hier regelmatig gezien. De buizerd, met z'n variabel verenkleed, vertoont zich vaak op een paal langs de weg. De sperwer, een kleine uitvoering van de havik, jaagt graag op tuinvogels. De torenvalk laat zich vaak biddend boven de weilanden zien. De wespendif, de naam zegt het al, is verzot op de larven van wespen. Sommige roofvogels zijn schaars, zoals de blauwe en de grauwe kiekendief.

Lekker vroeg de natuur in met Tsjepke van der Honing

Acht vroege vogels vertrokken zaterdagochtend 1 mei om zes uur vanaf Museum Joure naar het Easterskar in Rotstergaast. Hier luisterden en keken ze naar de vogels onder leiding van vogelaar Tsjepke van der Honing. In totaal werden 45 soorten vogels getoond. Bijzonder waren de vijf lepelaars, die overvlogen. Bij de vogelschuilhut was een lepelaar druk op jacht naar een vis. In de tuin van Museum Joure vloog de grote bonte specht en zongen de tjiftjaf en de zanglijster.

Tsjepke vertelde ook nog over de planten als het herderstasje, de kale jonker en de wilg. Bovendien had hij zijn visnet mee. In de witte emmer zwommen het bootsmannetje, slakjes, een zoetwaterpissebed, de mûdhûn (zeelt) en de kleine modderkruiper.

Wilsterflappen van 18 september t/m 19 december

Het vangen van wilsters (van oorsprong de Friese naam voor goudplevieren) met een vangnet (flap) wordt al honderden jaren gedaan in Nederland. Voornamelijk in het noorden van ons land. De gevangen vogels werden vroeger via de poelier voor consumptie vooral naar Engeland verkocht.

Tot diep in de vorige eeuw probeerden kleine boeren, molenaars, vissers en broodjagers (voornamelijk in de wintermaanden) met wilsterflappen iets bij te verdienen met deze eeuwenoude vangtechniek.

Sinds 1979 is wilsterflappen als jachtmethode verboden. Vanaf 1993 mogen goudplevieren in ons land ook niet meer geschoten worden. Toch zijn in onze provincie nog een aantal wilsterflappers actief. De gevangen vogels worden nu niet meer gedood voor

consumptie, maar geringd en daarna weer de vrijheid gegeven.

Zo werkt de wilsterflapper van vandaag mee aan het wetenschappelijk onderzoek naar vogeltrek en alles wat daarmee samenhangt. Daardoor is de goudplevier de steltloper waarover de meeste informatie is verzameld.

Goudplevieren broeden in het noorden van Europa en in Siberië. Ze overwinteren voornamelijk in het westen van Frankrijk, Spanje en Portugal. Tijdens de trek tussen broedgebied en overwinteringsgebied passeren ze ons land en kunnen in het net van een wilsterflapper terechtkomen.

De wilsterflappers van nu zijn pure hobbyisten. Het is een passie van hen!

Midden in de weilanden zitten ze uren achter een windscherm (de skule) te wachten op een groep goudplevieren die langs komt vliegen. Met een speciale fluit (het wilsterfluitje) worden de vogels naar hun 'soortgenoten' (opgezette lokvogels) gelokt. Als ze erbij neer willen strijken, wordt het ervoor liggende net overgehaald en worden ze gevangen. De tentoonstelling was ingericht met foto's, opgezette vogels, een maquette, het fluitje en andere objecten behorend bij het wilsterflappen. Veel materiaal was in bruikleen gegeven door het Natuur Museum in Leeuwarden.

Hilly ten Wolde

Drukken met inkt, papier en....

Het klinkt bijna ietwat overdreven, maar toch is het af en toe flink aanpoten in de drukkerij van Museum Joure. Gelukkig zijn de zettters en drukkers daar wel aan gewend, want het was altijd al vrij normaal dat bijna alle drukwerkorders voorzien waren van het dringende opschrift 'gisteren klaar'. Overigens wordt dat door ons niet als vervelend ervaren, omdat we ons die drukte zelf op de hals halen en dat ook nog met plezier!

We beschikken namelijk over zes vakbekwame vrijwilligers die elke donderdag klaar staan om eventueel hun werkzaamheden te onderbreken om hele groepen bezoekers rond te leiden door de drukkerij. De zetmachines, het drukken van een boekenlegger op de oude handdegel door elke bezoeker, het bekijken van de enorme hoeveelheid clichés in het archief, en de kopergravures van de bekende Eekhof-atlas, scoren daarbij hoog bij het publiek.

Ook het 'Grafisch Kabinet', met steeds wisselende tentoonstellingen van artistieke, soms zeer verrassende uitingen van internationaal bekende grafische kunstenaars, oogst steeds meer waardering. Het is uiteraard van groot belang dat juist via het demonstreren van ambachten zo mooi de link naar het aspect kunst kan worden gelegd.

In het najaar kwam ook het educatieve gedeelte ruim aan bod door het bezoek van een groot aantal school-

klassen. Anderhalve week, bijna elke dag drie groepen van ca. 30 kinderen, onderverdeeld in groepjes van 10, werden in de gelegenheid gesteld zelf een boekje te drukken met hun eigen portret in linoleumsnede op de voorpagina. Dankzij de medewerking van extra vrijwilligers uit andere afdelingen kon die klus worden geklaard tot groot plezier van de enthousiaste jeugdige drukkers-in-spé. Een groot succes.

Tussen alle rondleidingen door moest er natuurlijk ook worden gewerkt aan het aanvullen van onze voorraden posters, voordrukken van boekenleggers (24.000), mapjes voor die boekenleggers (20.000), de traditionele nieuwjaarswensen enz. Bovendien was er de grootformaat Kopperprent in drie kleuren en een opdracht van een bevriend museum voor een jubileumuitgave van een Ode aan S.H. de Roos, de bekende letterontwerper. Ook is er een nieuw initiatief gestart, namelijk het poëzieproject met vier-x-vier pagina's afbeeldingen en gedichten als verzamelitem, dat steeds wordt uitgebreid.

Geregeld komen er nieuwe leuke aanwinsten binnen, die zolang de beschikbare ruimte het toelaat, in dank worden geaccepteerd. We houden ons aan ons motto:

"We zetten nog jaren dapper door,
Maar de bezoekers gaan altijd voor...!"

Gerard de Lange, coördinator vrijwilligers en bestuurslid FGM

Rjochtdei, Histoarysk spektakel op 'e Jouwer

Succesvolle Rjochtdei trok duizenden bezoekers

Tevreden. Zo keek de organisatie van de Rjochtdei terug op het historische spektakel in het oude centrum van Joure op zaterdag 29 mei.

In de ochtenduren was het wat minder druk, maar tussen twee en vier uur was het gezellig druk zodat iedereen volop kon genieten. Volgens de Projectgroep Rjochtdei Museum Joure hebben zo'n vijfduizend bezoekers deze tweede Rjochtdei bezocht. De ruim driehonderd vrijwilligers en de vele kinderen waren allemaal gestoken in de kledij van eeuwen terug. Joure was echt even terug in de zeventiende eeuw.

Geweldige sfeer

De sfeer was geweldig met vrolijke mensen. Prachtige historische muziek en het gezang wisselden elkaar af. De zon scheen volop, jong en oud kon kennis maken met maar liefst 26 ambachten en hun waar kopen bij de marktkeoplui. Kortom, de speciaal geslagen sulvergûnes rinkelden volop. De praam tussen Museum Joure met allerlei kramen en de molen was een succes. Onder de gezellige klanken van een treksak voeren de bezoekers heen of weer. Het was dan ook een drukte van belang bij zowel het museum als Penninga's molen. Wie niet wilde lopen, stapte op de boerenwagen die constant was volgeladen.

Nedergerecht

De rechtspraak in de rechtkamer in de Jouster Toer was het centrale punt van deze tweede Rjochtdei. Groot was de belangstelling voor de vier opvoeringen van het nedergerecht door de grietman Hobbe van Baerd in de naar hem genoemde kerk. Ook de voorstellingen in het oude centrum die aanleiding waren tot de rechtspraak trokken veel publiek. De ambachten waren voor de ouderen een feest der herkenning,

voor de jeugd een kennismaking met hoe er vroeger werd gewerkt.

Foto's

Hanneke Staal ging voor het museum op pad met haar camera. Op www.museumjoure staat haar fotoverslag in het fotoalbum: Rjochtdei 2010

Koffie- en Theehuis

Wanneer je vanuit de Midstraat de gang van Pand 99 betreedt, komt je een heerlijke geur van koffie tegemoet.

Velen weten deze koffie, cappuccino enz. en de gezelligheid te waarderen en komen daarom regelmatig langs. Sinds kort hebben we een nieuw apparaat, voor warme chocolademelk. Supersnel hebben we nu een kop gezet.

Een bijzondere gebeurtenis van dit jaar was: een opname van SBS. Deze ging over het onderwerp Mantelzorger.

Er werken ruim 20 vrouwen in het Koffie- en Theehuis. Vier dames namen in 2010 afscheid. Er is een nieuwe vrijwilligster bijgekomen. We hopen volgend jaar weer vele gasten te kunnen bedienen.

namens iedereen, Tine Jorritsma

Maatschappelijke stages in Koffie- en Theehuis

De stage is bedoeld om leerlingen kennis te laten maken met het vrijwilligerswerk. Wij als vrijwilligers van het KTH werken hier graag aan mee. Hiske en Marjolijn hebben met veel plezier de gasten voorzien van koffie of thee met wat lekkers erbij. Verder wat werkzaamheden om te zorgen dat alles er netjes en gastvrij uitziet.

Tijdens het museumweekend waren ze actief in en rondom het museum. Op deze manier konden ze proeven wat er zoal te beleven is in en om het museum. Wij zijn altijd blij met de stagiaires en genieten ook van hun enthousiasme. Wij gaan hier graag mee door!

Petra Hessels, namens KTH

De Witte Os

Meer dan honderd jaar klinkt dagelijks de vriendelijke vraag: “Wordt u al geholpen?” In museumwinkel De Witte Os is het altijd een drukte van belang. En dat sinds 1871. Altijd is er actie in de winkel.

Nieuw is het Froukje Servies: leuke bekers, gebaksbordjes, een theepot, suikerpotje, melkkannetje en een bonbondoois in vrolijke kleuren. Een beker met blauwe rand en stipjes wordt bijzonder ingepakt met snoepjes in blauwe verpakking.

Ook de etalages zien er mooi uit, ingericht naar seizoen of gebeurtenis.

De bezoekers vinden het ook altijd zo lekker ruiken naar koffie, thee, nootmuskaat en snoep.

De vrijwilligsters die het team komen versterken krijgen een opleiding in het vouwen van de bruine puntzakjes. Kwaliteit is belangrijk!

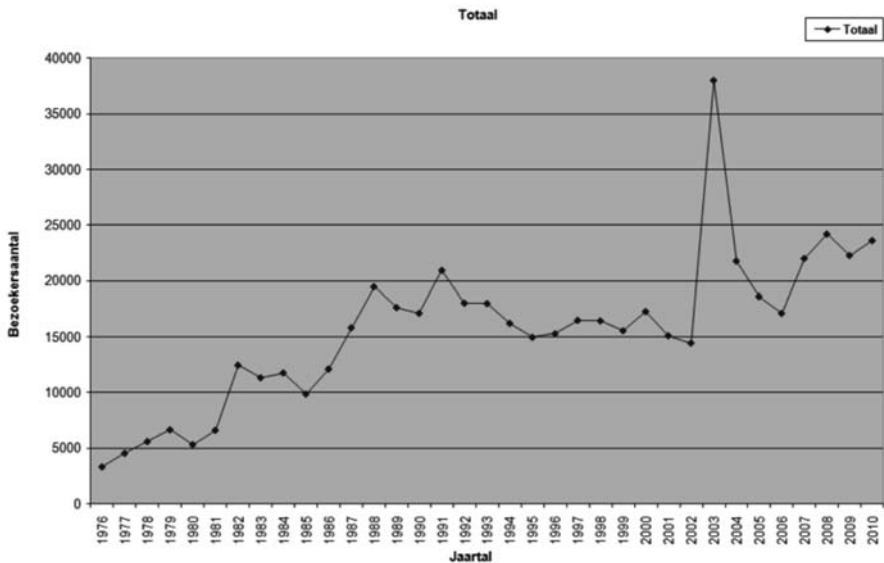
Bezoekersaantallen 2010

januari	905	juli	2427
februari	1644	augustus	3438
maart	1044	september	3062
april	2461	oktober	1930
mei	2907	november	1073
juni	2362	december	355
		Totaal	23.608

Ter vergelijking:

2002	14.457
2003	38.017*
2004	21.777
2005	18.623
2006	17.122
2007	22.009
2008	24.200
2009	22.276
2010	23.608

* uitzondering in verband met de jubileumexpositie 250 jaar DE.

Bedrijfsvrienden

Wij bieden alle bedrijven in onze gemeente de mogelijkheid om bedrijfsvriend van dynamisch Museum Joure te worden.

Waarom?

Maatschappelijke betrokkenheid.

Museum Joure staat letterlijk midden in de gemeente Skarsterlân. Sponsoring van ons museum is een uitstekende mogelijkheid om uw bedrijf maatschappelijk te profileren. De relatie met uw bedrijf legt een link tussen het bedrijvige Joure van vroeger en de huidige nijverheid.

Bedrijfsvrienden Museum Joure

A7 Makelaars Joure B.V.	Klokkenmakerij J. Sinnema Joure
AGA Cookery House	Landhotel Legemeer - Hampshire Classic
Auto- en motorrijsschool Roggen	LYAM edelsmeden
Auto Service Joure	Nienke van der Berg Edelsmid – Ontwerper
B&B de Klokkenstoel	Noordelijk Ballonvaartcentrum
Bilijam assurantiën	Party-Zalencentrum 't Haske
Bouw- en Aannemersbedrijf F. de Vries B.V.	Pijttersen B.V.
Brattinga Kleurencentrum	Primera De Heij
De Joster Klokkenmakerij	Restaurant 't Gasthuys
Harmsma & Nijenhuis Notarissen	Rotaryclub Joure
Hoogeveen Makelaardij	Rijkema Handwerken
Cyclus Balance	Skarster Music Investment
Friesland Bank	Snijtech B.V.
Grafisch ontwerp bureau Ruitervorm	The Phone House Joure
Het Huis van Sloten opticiens	Uijlenbroek & Partners, tandartsen
Ina-State	Veenstra Instrumenten BV
Intern. Koeriersbedrijf Haven	Watersportcentrum 't Garijp
Jachtwerf de Jong Joure	Zeil- en Surfschool Neptunus
JD Engineers b.v.	

Sponsors

Onze activiteiten werden mede mogelijk gemaakt door:

**DOUWE
EGBERTS**

 BASF

The Chemical Company

